

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI

ÉS

tudományterjesztő

HETILAP.

Felelős szerkesztő:

MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VII., Garay-utcza 32. sz.

a hová a megrendelések intézendők.

Tartalom:

Uj kor. (Pásztor Árpád.) — Le a kalappal. (Don Quixotte.) — Munkásoké a jövő. (Liebknecht Vilmos.) — A nemes. (Maróthi János). — Jézus. (Weitling Vilmos.) — A fekete macska. (Poe Edgar.) — Nem láthatom. (Kornai István.) — A munka betegéről. (Szemere Leó.) — Humor. — Szellemszikrák. — Különfélék. — Világkrónika. — Gazdaság. — Szerkesztői üzenetek. — Betűrejtvény.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

Megjelenik minden vasárnap.

A jutalom.

Ujesztendőre a „Népolvasótár“ minden olvasója diszes faliképet kap, a mely a proletariátus szabadságharczának egy jelenetét ábrázolja. A művészi kivitelü kép bizonyára kedves meglepetés lesz minden olvasónknak. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a képre.

*

Minden lakásváltozást pontosan tessék a kiadóhivatalnak (Garay-u. 32.) bejelenteni. Panaszokkal rendetlen kihordás miatt stb.: ide tessék fordulni és rögtön intézkedünk.

*

Bekötési táblák a regényhez készülöben vannak.

*

A 600 oldalas vaskos Bebel-féle híres könyvet „A nő a multban, jelenben és a jövőben“ minden olvasónk Budapesten 25 kr. és vidéken 35 kr. kezelési díj lefizetése mellett megkapja.

*

A „Népolvasótárt“ terjeszteni minden munkásembernek erkölcsi kötelessége. Minél több olvasója van a „Népolvasótárnak“ annál szebbet és tartalmasabbat nyújtunk. Czimeket szívesen veszünk és rögtön küldünk mutatványszámot.

*

A jutalomkép, a mely minden lakásnak díszére lesz, száz czentiméter hosszú és hatvan cm. magas.

NÉPOLVASÓTÁR

17. szám.

Budapest, 1897. augusztus 22.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

☼ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Uj kor.

A „Népolvasótár“ számára írta: Pásztor Árpád.

Uj kor szellője éri lelkem . . .
Köröskörül borult az ég.
Sötét felhőárny száll felettem.
Mi lesz? . . . Vihar? . . . Ki tudja még!

Tompán dübörg a messzeségben.
Villámtűz lángja csap felem!
Dörgő, sujtó vihar lesz . . . Erzem . . .
Örömmel várom . . . Könnyedén!

Az embereknek dus kertjében
Rózsák helyén csalán fakadt,
Féreg rágódik a gyökéren . . .
A lomb fájától elszakadt.

Pók szövi hálóját az ágon . . .
Mindenhol gyász, nehéz, komor.
Hernyó évődik a virágon;
A levegőben pernye, por.

Vihar kell most . . . Vad égi zengés!
Dübörgjön át a föld felett.
Kezdődjék újra a teremtés,
Mert már a régi elveszett.

S ha a gonoszság összeroppan,
Hogy ég és föld remeg bele,
Szűnjék a vész meg a magasban,
Akkor szálljon csak béke le.

Termő kalász játszszer a széllel,
S vihar helyett a légen át:
Lágy szellő hordja szerteséjjel
Az aratók vidám dalát.

Le a kalappal!

Gondnélküli gazdag ember, állj meg áhitattal, ha vasárnap részeg napszámost látsz az utcán; állj meg áhitattal, alázd meg magadat mélyen és emelj kalapot előtte!

Tudom, hogy furcsa kívánság! Milyen szomorú és nevetni való dolog volna, ha te megemelnéd a kalapodat egy részeg, piszkos koldus előtt!

De az az ember a *te* koldusod; az alkohol,¹⁾ a melytől tántorog, a *te* bünöd, nem az övé. — Vedd le a kalapodat a *bűneid* előtt, vedd le a kalapot az előtt az ember előtt, a ki téged táplál és fentart, mert nincs a testeden, a kalapodtól a cipőd talpáig, — nincs egyetlen egy szál se, a melyet nem ilyen „napszamos-állat“ véres és piszkos verejtéke segített volna megcsinálni, te pedig elfogadtad az ő munkáját es jutalomból elvittél előle mindent, csak egyet hagytál meg neki óvatosan, — az alkoholt, de ennek is a legrosszabbját.

És a mikor ez a részeg pária²⁾ eléd kerül, akkor te végignézel rajta és gögösen azt mondod, hogy: „állat.“

Vedd le a kalapodat a bűneid előtt.

Nem szokik szégyenpir az arcodba, a mikor látod a te pénzéd művét, mikor látod, hogy a te alkoholodtól hogy romlik meg a te testvéred?

Ha nem mondod el rémülve: ez az én művem, — ha nem iszonyodol a vagyonod bűneitől, akkor vajjon melyitek az állat? Te-e, vagy az a szerencsétlen, elbutított, kurjongató pária?!

Le a kalappal! A te szégyened az!

Tudod-e, mi neked a napszamos? Az, ami az anyaföld: piszkos, sáros és mégis megteremt a számodra mindent és maga sem tud róla. Te pedig lábbal taposod mind a kettőt.

A föld megtermi neked a búzát és a gyümölcsöt, a szemet és a fűszert, az állataidnak való táplálékot, a vasat is, meg a gyémántot is, de ezer és ezer ilyen ember verejtéke egyesül az anyafölddel, míg ketten együtt megteremtik a te ágyadat, a te egynapi ebédedet, a viselő ingedet és azt a botot, melyet a kezeden tartasz. És mikor te unottan babrálsz ebéd után a süteményeid közt, nem gondolod-e meg, hogy azért a harapás édes-ségért napszamos izzadt a szántásnál, napszamos aratott égető juliusi napban, napszamos fulladt meg éjjelente a malmok fojtó levegőjében, napszamos lihegett a sütőkemence tikkasztó lehelete előtt és neki nem maradt a lisztből csak a korpa, a gyümölcsből csak a férgese, a vászonból csak a rongya; a lelke elfonynyadt, az agyveleje elbutult és akkor te ott hagytad zsákmányul még egy embernek, a ki *meg* akar rajta gazdagodni és eladja neki az alkoholt, hadd butuljon meg tőle egészen. És azután még meg is veted, lenézed; pedig az a tiszta gallér, a mélyre olyan

1) Alkohol: Pálinka-szesz.

2) Pária: A hindu népnél megvetett, becsutelen ember. Egész nemzedékekre rásütötték a pária bélyegét.

féltékeny vagy, az ő kezemunkája és az ő piszkos rongya, a melyet annyira utálsz, a te tőkéd műve. A mi téged diszit, az mind az ő munkája; a mi őt tönkre teszi, az mindig a te tőkéd!

Tudom, hogy nem hiszed; tudom, hogy nem érted. Pedig iparkodj megérteni ezt a rettenetes dolgot, mert az borzasztó lesz, ha ő érti meg hamarabb, mint te! Ha rájön az iszonyu csalásra, ha kijózanodik idővel az a sok ember és megérti, hogy mi történik vele évezredek óta: hogy évezredekén át a teste bérbe van adva potom áron, a lelke pedig meg van ölve!

De te azt hiszed, hogyha évezredekig így volt: így is marad évezredekig. Nem akarod elhinni, hogy a világnak új rendje készül. Te jól vagy lakva és a jóllakott ember nem szeret új dolgokat tanulni!

Hiába beszélek hozzád! Te kinevetsz, nyugodtan folytatod utadat . . . Az utcasarki rendőr bekiséri a te részeg áldozatodat és te azt hiszed, hogy az egész csak egy felhevült fantáziájú³⁾ íróember fecsegése volt

Pedig a napszámos-sereg olyan, mint az anyaföld — megterem mindent és nyugodtan áll alattad évezredekig, de egyszerre megmozdul és iszonyu hullámokat ver. S te halálos ijedelemben ugrasz ki puha ágyadból és egyszerre megtanulod, hogy az, mi évezredekig nyugodtan állott, ime, mégis meg tudott mozdulni; megtanulod, hogy egy ilyen mozdulatra összedől minden, a mi századokig állt keményen és megtanulsz gyáván imádkozni is, de későn . . . a felelet csak a föld dübörgése, vész és pusztulás.

Ne várd meg, míg az anyaföld megrendül, ne várd meg, míg a napszámos-sereg megmozdul alattad, ne bízzál annyit abban az utcasarki rendőrben, és ne gondold, hogy az, mi évezredekig volt, hogy az évezredekig lesz is. — Le a kalappal!

Don Quixotte.

Munkásoké a jövő.*)

— Irta: Liebknecht Vilmos —

A mi pártunk tisztában van azzal, hogy a proletáriátus¹⁾ felszabadításáért vívott küzdelme csak úgy lehet eredményes, ha sem okatlan szenvedélyvel, sem egykedvű szolga engedelmességgel nem megy a harczba. A proletárság pártja minden téren arra törekszik, hogy neveljen, műveljen. Hatalmába keríti az egész férfit, de nem csak a férfit, hanem a nőt és a gyermeket is. Agitációknak²⁾ kiindulási és célpontja az, hogy behatoljunk a családba, a melyet ellenségeink rágalma szerint, szétakarunk robbantani. A katolikus

³⁾ Fantázia: Képzlet. Fantáziájú: Képzletű.

*) Liebknecht Vilmosnak, a német birodalmi gyűlés tagjának, különös engedelmével közöljük ezt a cikket, a ki hetvenéves kora daczára még mindég ifjúi hévvel küzd a nyomorgó emberiségért.

¹⁾ Proletar: Máról holnapra élő vagyontalan és jogtalan ember. Proletáriátus: Ezeknek összessége.

²⁾ Agitáció: Valamely eszmének szóban, írásban való terjesztése.

egyház az egyetlen testület, a melynek szervezete e tekintetben hasonlít a mienkéhez. Ezeréves tapasztalatból tudja, hogy a kié a férj, az még csak a fél embert bírja, a kié azonban az asszony, az két emberrel, a férfival és a nővel rendelkezik, a kié pedig a gyermek, azé a jövő. Eme nagy igazság felismerésének köszönheti a katolikus egyház viláгурalmát.

A mi pártunk meghódította a proletár családját. Eszméink a munkások családjában gyökeret vertek és nem csak magát a munkást, hanem annak hozzátartozóit is lelkesítik. A proletárság asszonyai immár nem akasztják meg mozgalmunkat, mint régente, hanem maguk is előbbre viszik azt. És ez könnyen érthető. Hiszen a munkás-proletáriátus győzelme biztosítja a nők egyenjoguságát, igazi felszabadulását, szemben a többi pártok törekvésével, a melyek odairányulnak, hogy a nő minél függőbb viszonyba kerüljön. A munkás gyermekei már egy egész új világfelfogást tanulnak megismerni, és mire felnőttek, az új világ harcosaiává lettek.

Ezzel a felfogással mennek a műhelybe inasoknak, a gyárba, a kaszárnyába, államszolgálatba és az állam az ő segítségükre van utalva. Ily módon terjed az új világeszme, kiszorítja a régi felfogásokat és lassan átalakítja az osztályállamot, a kapitalisztikus³⁾ társadalmat olyformán, hogy a termelési eszközök a közösség tulajdonába menjenek át.

Nincs mód, a melylyel ezt a rendszerváltozást meg lehetne akasztani. Az osztályállam és a kapitalista társadalom akárhogy keresi, nem talál életerőt, a melylyel megfiatalíthatná korhadtt szervezetét. A kapitalizmus bontó és romboló erő. Alkotni már semmit sem tud. Bármit tegyen is, rá van kényszerítve, hogy egyengesse a proletáriátus diadalmi útját, hogy megássa a saját sirját.

Hiába minden orvosság, minden ravaszság, minden erőszakoskodás. Minden orvoszer csak azt mutatja, mennyire korhadtt és tehetetlen a kapitalizmus, holott annyi hatalmi eszköz áll rendelkezésére. A ravaszság meg az erőszakoskodás pedig végeredményében ellene fordul és romlását sietteti.

Az ugynevezett munkásvédőtörvényhozás, a melylyel port akarnak hinteni a céltudatos munkásnép szeméibe, éppen csak azt bizonyítja be, hogy mennyire tehetetlen és kétszínű a kapitalizmus. A céltudatos munkásnép üldözése pedig elszánt harcosokat, edzett, meggyőződött katonákat nevel.

Egyszóval, bármi is történjék: a munkásnép a jövő.

³⁾ Kapitalizmus: Tőkerendszer, tőkeuralom. Kapitalisztikus társadalom: Társadalom, a melyben a tőkée az uralom.

A nemes.

— Glasbrenner —

Ez a komoly arcú úr itt
Rendjelekkel van teli,
A magasban szánt az orra,
S a világot megveti.

Ha mosolygnak, diskurálnak,
Ő nem mosolyog soha, —
Harminczhárom őse nagyon
És fölötte ostoba.

Máskülönben életének
Czélja nem volt sohasem,
Hogy ha meghal, hát belőle
Egykor szinte . . . Ős leszen.

Maróthi János.

Jézus.

— Egy szegény bűnös evangéliuma. —

Irta: **Weitling Vilmos.**

Jézus megtagadja családját.

Az emberek iránt való szeretet Jézusnál oly fogalmat jelentett, melyben a család jelentősége elveszett. A rokon kötelekek és a család eme megtagadására több feltűnő példát hozhatunk fel.

Akadt egy, a kit felszólított, hogy kövesse őt, de az előbb atyját akarta eltemetni.

— Hadd a halottakra a halottak eltemetését! — mondá neki.

Egy másik, ki szintén követni akarta őt, előbb övétől bucsuzni kívánt. Jézus visszatartotta ettől. Mindenkit, atyát, anyát, fivért, testvért, gyermekeket, barátokat és rokonokat el kellett felejteni, még pedig bucsuzás nélkül.

Egy alkalommal, amikor Jézus egy házban ült és tanított, jelentették neki, hogy anyja és fivérei künn váraкоznak és tudakozódnak utána.

Lukács 3, 33. vers. És ő felelt neki és mondá: Ki az anyám és kik a testvéreim!

34. vers. És körül nézett s látta az ifjakat, kik körülötte voltak s mondá: Lásd ezek az anyám s testvéreim.

35. vers. Mert aki Isten akarátja szerint cselekszik, az a fivérem, testvérem és anyám.

Egy másik bizonyíték a annak, hogy mennyire kibontakozott Jézus a családi kötelékek alól, hogy egészen a közösségnek szentelte magát, a következő: Máthé 23, 9. vers. És senkit e földön Atyátoknak ne nevezetek: mert egy a ti Atyátok, aki mennyben vagyon.

A család illetén megtagadásának oka Jézus családi viszonyai-
ban rejlik. Mint Máriának, a szegény nőcselédnek törvénytelen
gyermekét, az akkori felfogás folytán embertársainak megvetése
kísérte. József, az ács, noha Máriát feleségül vette, nem tudta
ezt a foltot József homlokáról letörölni, melyet a buta nép folyton
ott tündöklenni látott. A keserü gúny bizonyára már gyermekéveiben
füleiköz jutott; nem csoda tehát, ha Jézus, az atyátlan árva,
inkább Istennek gyermeke, aki minden ember atyja, kívánt lenni,
semhogy azon előítéletet elismerje, mely már születéskor ezreknek
és ezreknek becsületet vagy szégyent, előnyt vagy hátrányt biztosít.

Midőn Jézus az előítéletek hátrányait belátta, szükségét érezte
annak, hogy ellenök sikra szálljon. Nem Görögország felsőbb
iskoláiban, mint némely író tudni véli, tanulta Jézus az előítéletek
semmis voltát, hanem mint ács, tizenkettedik életévétől egészen
harmincz éves koráig a tapasztalatok iskolájában.

Ha már a történelem harminczadik életéve után töltött időről
megemlékezzvén, lakomákról, nőikkel való bánásmódjáról tesz említést,
mit gondoltok, Jézusnak a feledékenységbe merült legszebb élet-
kora, az örömmek és bánatnak, a szeretetnek és gyűlöletnek mily
képeit mutatná be? Mily fontos tapasztalatok voltak szükségesek
ahhoz, hogy magát a családi köteléket feláldozza a közösség
kedvéért. Ne feledjétek, hogy Jézus az érdek, örökség, haszonlesés
és a nyereségre való remény által összetartott család ellen küzdött,
amely a társadalmi romlás fészke, amelyből nemzedékről-nemzedékre
öröklődik a bűn. Zsarnokság, irigység, kapzsiság, árulkodás, or-
gazdaság, hamisság, hűtlenség, mind ez egyesül manapság az
érdek által összetartott családban. Szeretetre és barátságra a
családon kívül is akadhatunk, de szeretet és barátság az, amely
összetartja a családot és ezeknek nincs szükségük az öröklés, a
nyereség és az érdek lánczaira.

Aki az emberiség javáért valaha küzdött, tudja, érzi, hogy a
mai irigy, önző családi élet mennyire háttérbe szorul, ha bevonul
a szívbé az egész emberiségnek a szeretete. Jézus volt a leg-
nagyobb emberbarát és ez magyarázza azt a közönyösséget,
amellyel vérrokonai iránt volt. Abban a mennyei birodalomban,
amelyet ő hirdetett, mindenki számára volt igazi szeretet, amely

a mai viszonyok mellett ritkaság, mert a természetellenes állapotok gyökerében elfojtják.

Szeressétek tehát családokat jobban, mint önmagatokat, de legyen értékesebb előtetek az emberiség, ez a nagy család, az elkülönzött kis családoknál.

A fekete macska.

Csudálatos történet.

— Irta : Poe Edgar. —

(Vége).

Éppen az ellenkezője történt meg annak, a mit reméltem; de azt már nem tudom, hogy ez miért és miképpen történhetett, — a macska hizelkedése és szeretete majdnem undorított és fárasztott. Az undor és unalom érzete lassan, de fokozatosan elkeseredéssé és gyűlöletté fajult. Mikor tehettem, kikerültem; egy bizonyos szégyenérzet és első kegyetlenségem emléke visszatartóztattak, midőn bántani akartam. Néhány hétig tudtam uralkodni indulatomon, nem vertem meg a macskát és semmiféle durva kinzással nem illetem; de fokozatosan, észrevétlenül, legyőzhetetlen irtózáttal szemlélttem; gyűlölt jelenlétét, mint a pestises léghőrt kerültem.

Az állat iránt érzett gyűlöletemet bizonyosan azon felfedezés okozta, hogy épen mint Plutónak, egyik szeme ennek is hiányzott.

E körülmény nőm előtt még kedvesebbé tette, mert a mint fentebb említém, az állatok iránt nőmben nagy mértékben létezett ama gyöngéd érzélem, mely egykor főjellemvonásom és anyjitizta, egyszerű, ártatlan élvezeteknek volt gyakori forrása.

Azonban, ellenszenvem daczára, a macska előszeretete irányomban mindig növekedett. Azt a megátalkodottságot, melylyel minden léptemet és mozdulatomat kísérte, bajos volna olvasóimmal megértetni. Valahányszor leültem, mindig a székem alá ült vagy az ölembe ugrott, irtózatot hizelgéseivel halmozva el. Ha felállottam és járni akartam, a lábaim közé furódott, vagy minden lépésnél elém állt, hogy majd elestem miatta, vagy pedig hosszú éles körmeit ruhámba akasztotta, és ily módon egész a mellemig felkuszott.

E pillanatokban, bár nagyon óhajtottam egy jó ütással agyonütni, de első bűnöm emléke visszatartott, és — már csak megvalom — hogy részben az állattól való irtózat tartóztatott vissza.

Ezen irtózat nem valódi testi szenvedésnek iszonya volt, és bajosan tudnék neki más magyarázatot adni. — Szégyenlem bevallani, — igen, még itt a gonosztevők börtönében is szégyenlem bevallani, hogy ama borzadály és iszony, melyet ez állat iránt éreztem, olyan agyrem által növekedett, melyet alig lehet képzelni is. Nőm gyakran mutatta azon fehér foltot, mely az általam meggyilkolt és az idegen macska közt levő tökéletes hason-

latosságot megrontotta. Az olvasó emlékezik, hogy e jegy alakját, bár elég nagy volt, eleinte nem tudtam meghatározni; de lassankint, fokozatosan, de oly észrevétlen fokozattal, hogy eszem sokáig csak a képzelődés játékanak tulajdonította, — a jegy elvégre határozott alakot nyert. Már most egy olyan tárgy tisztán felismerhető alakját mutatta, melyet reszketek megnevezni, — azt a fekete szörnyeteget főleg ez okból gyűlöltem és utáltam, ez érzésem már rég ösztönözött, hogy vessek véget neki, de nem mertem; — a mellén lévő folt, az az undok jegy, az a rettenetes valami — az akasztófa alakját mutatta. — Oh! szomorú és rettenetes kép! Az irtózat, bűn, a kétségbeesés és halál képe!

Már most igazán nyomorult és szerencsétlen voltam, a képzelhető legnagyobb mértékben. Hogy egy oktalan állat, melynek testvérét megvetéssel öltem meg, egy oktalan állat engem, az Isten képére teremtett embert, ily nagy és elviselhetetlen szerencsétlenséggel sujtson, ez valami rettenetes volt!

Fájdalom! de a nyugalom boldogságát már ezentul sem éjjel, sem nappal nem ismertem! Ez az állat nappal egy percnyi nyugtot nem hagyott, mindig kísért; éjjel pedig, ha leirhatatlan aggályljal telt nehéz álmomból felriadtam, csak arra ébredtem fel, hogy ennek az undok teremtésnek a meleg lehelletét arczomon érzem; és mellemen fekszik, mily nehéz; mint nyom! — valódi lidércnyomás; melyet nem voltam képes lerázni, melynek elviselhetetlen súlya szívemet örökké nyomta!

Ily hasonló gyötrelmek alatt az a kevés jó is, mi még bennem volt, elenyészett. Egyedüli meghiitteim a rossz gondolatok voltak, még pedig a legsötétebb és legrosszabb gondolatokat értem. Levert és dult kedélyem az egész emberiség iránt való gyűlöletté fajult. Fájdalom! rendszeren a nőmön töltöttem boszumat; ő soha sem panaszkodott; gyakori, legyőzhetetlen, örült dühös kitoréseimnek, melyeknek vakon engedtem át magamat, hallgatag és türelmes áldozata nőm volt.

Egyszer, hogy valami házi dologban segítségemre legyen, nőm a pinczébe kísért. A macska is kísért; az egyenes lépesőzeten a lábam elibe akad, és kevésbe mult, hogy miatta fejjel nem mentem lefelé; e miatt dühöm az örülésig fokozódott. Egy fejszét ragadtam fel, az indulatrohamban megfélekedtem azon gyermekies félelemről, mely eddig kezemet visszatartotta, és egy olyan ütést mértem rá, mely, ha találja, halálosan érte volna; de nőm közbelépett és megakadályozta szándékomat. Jó szándéka ingerelt és dühömet még pokoliabbá tette; karomat megszabadítottam szorításából s a fejszével őt ütöttem agyon. Halva rogyott össze, még egy nyögést vagy sóhajtást se bocsátott ki ajkán.

E gyilkosság után rögtön arról gondolkoztam, hogy a holttestet miképp rejtsem el. Annyit beláttam, hogy a háztól nem távolíthatatom el, mert éjjel-nappal ki volnék azon veszélynek téve, hogy szomszédain észrevesznek.

Agyamon többféle terv cikázott keresztül. Egyik perczen azt gondoltam, hogy apró darabokra vagdalom és megégetem.

Aztán
udvaro
mint
Elvégre
legjobb
mint

könn
tattam
szárac
üreg
álló t
ismét
szeme
zelter

kisze
mind
tába
nagy
vakol
készi

várol
zás s
földj
körül
monc

mely
már
talál
rava
most
talán
azon
állat

hoz
mél
még

jele
mat
ház
tett

tem
bizo

Aztán elhatároztam, hogy a pinczében gödröt ások; aztán az udvaron levő kutba akartam dobni, vagy egy ládába pakolni és mint árucikket a szokásos rend szerint a hordárokkal elvitetni. Elvégre egy olyan tervben állapodtam meg, mely a többi közt a legjobbnak látszott. Elhatároztam, hogy a pinczébe befalazom, mint a középkorban a papok tettek áldozataikkal.

E szándékomra a pincze nagyon alkalmas volt. A falak könnyedén voltak felrakva; nem régibben az egészet újra vakol tattam, az új vakolás a pinczében levő nyirkos levegő miatt nem száradt és nem keményedett meg. Az egyik boltivezett mellett egy üreg volt, melyet elég alkalmasnak láttam arra, hogy a könnyen álló téglákat leszedjem, a holttestet oda helyezzem és a téglákat ismét felrakva, minden bűnyomot eltávolítsak. Olyan emberi szemet, mely a pinczében levő változást felfedezhesse, nem képzeltem.

Számításomban nem csalódtam. Egy emelővas segítségével kiszedtem a téglákat, a testet gondosan a belső falhoz támasztva, minden nagy baj nélkül ismét felraktam a téglát, s a régi állapotába volt visszahelyezve minden. A méz és porond beszerzését nagy óvatossággal kellett megtennem, de végre sikerült olyan vakolatot készítenem, mely a régihez hasonlított, s az általam készített falat nagy gonddal bevontam vele.

Midőn művemét bevégeztem, meglepéssel láttam, hogy várokozásomon felül jól sikerült minden. A falon a legkisebb változás sem látszott. A legparányibb omladékot is fölszedtem, a pincze földjét gondosan megvizsgáltam; győzelmesen néztem magam körül, és semmi gyanút ébreszhető dolgot nem látván, meglepéssel mondtam magamban: itt legalább fáradságom nem veszett kárba!

Művem bevégzése után első gondom volt, hogy az állatot, mely a nagy szerencsétlenséget okozta, megkeressem; mert most már komolyan elhatároztam, hogy megölöm. Ha e perczen megtalálom, szomorú sorsát nem kerüli el; de úgy látszott, hogy a ravasz állat utolsó indulatkitörésemtől megijedt és okosabbnak látta mostani kedélyállapotomban kitérni előlem. Lehetetlenség leírni, de talán mások előtt képzelhetetlen is volna azon megkönnyebbülés, azon mennyei boldogság és nyugalom érzete, mely az utálatos állat távolléte miatt egész lényemet eltöltötte.

Egész éjjel nem jött felém, e szerint, mióta az állat házunkhoz került, ez volt a legelső nyugodt éjszakám; háborítlanul és mélyen aludtam; igen, bár a gyilkolás bűne lelkeket nyomta, mégis nyugodtan aludtam!

A második és harmadik nap is elmúlt, hóhérom még sem jelent meg. Elvégre tehát ismét szabad embernek éreztem magamat. Úgy látszik, hogy a szörnyeteg ijedtében örökre elhagyta házamat! Kimondhatatlan boldognak éreztem magamat. Gonosz tettemnek bűnös volta nem sokat nyugtalanított.

Törvényes vizsgálatot rendeltek ugyan, de könnyen kielégítettem őket, semmit sem tudtak felfedezni. Boldogságomat már egészen bizonyosnak hittem.

A gyilkosság után négy nap múlva egészen váratlanul jöttek a rendőrök másodszor is hozzám, a vizsgálatot újból kezdték és a legszigorubb pontossággal és figyelemmel folytatták. A rejtekhely megtalálhatatlanságába bizva, legkisebb nyughatatlanságot sem éreztem. A keresés közben a tisztviselők mindenütt magukkal vittek. Az egész épületet összejárták, egy szegletet sem hagytak el. Végre ismét a pinczébe mentek, ez már a harmadik vagy negyedik lemenetelő volt. Egy idegem sem mozdult meg. Szivem oly csendesen dobogott, mint egy ártatlan gyermeké. A pinczében le- s felsétáltam; karjaimat mellemen keresztbe téve, nyugodtan mentem egyik helyről a másikra. A rendőrök semmit sem fedeztek fel s már távozni készültek.

Szivem diadalérzete oly erős volt, hogy nem tudtam visszatarítani. Égtem a vágytól, hogy legalább egy szót szólhassak, csak egyetlen egy szót, melylyel diadalomat kifejezhessem és a rendőrök meggyőződését ártatlanságom felől megerősítem.

— Uraim, — mondtam végre, midőn egy része a lépcsőzeten már felhaladt, — örülök, hogy gyanujokat megszüntettem. Mindnyájoknak jó egészséget kívánok és más alkalommal egy kissé több udvariasságot. De, mellesleg legyen mondva, nem találják, uraim, hogy ez a ház különösen jól van építve (örült vágyamban, hogy valami jót és meggondoltat mondjak, azt sem tudtam, hogy mit beszélek); mondhatom, hogy ez a ház kitünő jól van építve. E falak — uraim, hát már távozni akarnak? nézzek e falak mily erősen vannak felrakva!

E szavaknál, a kezemben levő pálczámmal örült kérkedéssel kopogtattam meg a falat, még pedig épen azon helyen, a hová életem társának holttestét helyeztem.

Ah! bár az isten az ördög körmei közül megszabadítana és ellene védelmezne! Kopogtatásom visszhangja alig csendesült le, midőn a sir fenekéből egy hang válaszolt! — egy panaszos hang, előbb elfátyolozva és szaggatottan, mint a kis gyermek zokogása, de később mély, csengő és hosszas sikoltássá változott, melyben semmi természetes és emberies hang sem volt, aztán egy ordítás, tompa nyöszörgés és valami sajátságos nyivogás, mely félig irtózatot, félig diadalérzetet fejezett ki, a milyen csak a pokolban lehet, a milyent az elátkozottak torkából a gyötrelmek kifacsarnak és az elátkozottak kinjai felett az ördögök öröme adhat!

Érzelmeimet és gondolataimat örülség volna elbeszélni. Elgyengültem és a falhoz tántorogtam. A rendőrök néhány perczig mozdulatlanul állottak a lépcsőkön, a borzalom és meglepetés elkábitotta őket. Azután tizenkét erős kar hozzákezdett a munkához. A falat hamar lebontották. A már feloszlásnak indult holttest, aludt vérrel borítva, mereven állt előttük. A halott fején nyitott szájjal, kidagadt nyelvvel, egyetlenegy szemét vadul villogtatva, ott ült az az undok állat, melynek gonoszsága a gyilkosság elkövetésére ingerelt, s melynek felfedező hangja — a hóhérok kezébe adott.

Gondatlanságból a szörnyeteget is a sirba falaztam.

Nem láthatom . . . . .

Nem láthatom angyal arcod,
Nem hallhatom csengő hangod,
Nem foghatom bársony kezéd,
Nem lehetek soha veled.

Elzárt a sors téled engem,
Mint a rabnak, kell szenvednem,
Natláncz került bus szívemre,
S egyedül te veheted le.

Boldogabb a rabmadárka:
Vele lehet édes párja,
Jobb a láncza vert fogolynak:
Tudja, mikor szabadulhat.

Hej, de életem e földön,
Örök rabigában töltöm,
S nem viszonozt szerelem
Hajja leszek szüntelen.

Szociális igazságok.

A munka betegeiről.

— A „Népolvasótár” számára írta: Szemere Leó. —

(Folytatás)

A reszelővágók betegségei. A következő szempontokból ártalmas a reszelővágók munkája:

1. A képződő aczélpor és homok belélegzése; 2. ama nagy testi megerőltetés, a melyet egy kilencz font nehéz kalapácsnak a vésőre való folytonos, szakadatlan ütése okoz és 3. a test hajlott állapota a görnyedt ülés következtében, továbbá a szemek éles figyelme, hogy a reszelősávok pontosan, párhuzamosan fekszenek egymás mellett, azonkívül a lábak erőteljes megfeszítése a reszelőket lefogó szijakban, mik együttesen a szabad mozgást és lélekzétvételt teljesen lehetetlenné teszik. Halottaik közül minden száz között hatvankettő tüdővészben pusztul el. Száz tüdőszervi megbetegedés között volt: 17 kovács, 19 lakatos és 64 reszelővágó!

Aczéláruk csiszolása. Aczéláruk (tük, tollak, villák stb.) csiszolása annyira ártalmas, hogy — mint általánosan tudva van — teljesen egészséges aczél-csiszolók nem is léteznek. Egy különleges betegség fogja el őket: a csiszoló-asthma*) (Schleiferasthma).

*) Asthma=lélekzet-nehézség.

Sheffieldben (angol város) minden 100 csiszoló között 69 szenvedett ilyen tüdőbajban; más szakmák munkásai közt alig volt 22%. Az angol aczélesziszoló munkások átlagos életkora 30 esztendő, tehát 20 évvel kevesebb, mint más munkások átlagos életkora (40—50 év).

Malomkövek gyártása. Egy londoni gyárban egy év alatt a munkások 40 százaléka halt meg tüdővészben. Ezen 40 százalékból 23 százalék belépésekor még nem volt 20 éves; az átlagos életkor pedig csak 24 évet tett ki. Három-négy évi munka után, mind meggyululó tüdőkatharusban szenved, a mely azonban a gyengébb munkásoknál csakhamar tüdővészszé fajul el.

Bányabetegségek. Schneebergben, Szászországban, egy részvénytársaságnak 5 nagy bányatelepe van, a melyek „Schneebergi kobalt mezők” néven ismeretesek. Általánosan ismert dolog azon a vidéken, hogy a bányamunkások legszebb férfikorukban, az ugynevezett bányabetegségben pusztulnak el; úgy mondják ezt, hogy bánya-készek (bergfertig) s körülbelül 75 százalékuk így hal meg. A munkások 16 éves korukban kezdik el rendszerint a munkát. 15—20 évi lejárás után megbetegednek; köhögésben, mellfájdalmakban és lélekezési nehézségekben szenvednek. Lefogynak, halványak lesznek, kezeik és lábaik megdagadnak és $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ évi betegség után lassankint bekövetkezik a teljes feloszlás, a halál. A betegség oka a belélekezett arzén tartalmu por. Átöröklésről nem lehet szó, mert a bevándorlott munkások épp úgy megbetegszenek, míg az ottani családoknak csak azon tagjai kapják meg a bajt, a kik a kobalt-bányákban dolgoznak. A bányászok körülbelül $5\frac{1}{2}$ gramm kobalt-port szívnak magukba 7 órai munka alatt.

Higany betegség. A higanybányák munkás-betegségeinek jóval több mint egy harmadát az u. n. higany betegség (Mercurial-Krankheit) teszi ki. A fakó arczu lefogyott munkásnépen ezen betegség jelei legelőbb az emésztési szervek megbetegedésében jelentkeznek. Csak azután lépnek fel a higany-betegség jellemző tünetei: a szájdaganatok, a nyál folyása és a végtagok reszketése. A foghus is megdagad, azután vérezni kezd és végtelenül undorító büzt terjeszt: később kihullanak a fogak, a szájból pedig szakadatlanul folyik le a nyál. Még feltünőbb a végtagok reszketése: a betegek kezei és lábai szakgatott, gyors és lökdöső mozdulatokat végeznek. A betegség legnagyobb fokán a fejet és a nyelvet is ellepi a kór, nem képesek beszélni, csak nehezen dadognak. A betegség súlyosabb esetei, hosszú sorvasztó kinok után halállal végződnek. A *Jaria-i higany* bányákban (Krajna) az összes betegségeknek körülbelül 40 százalékát a higany betegség teszi ki. E mellett a betegek télen át is dolgoznak. A hutások majdnem mind higanybetegek. Ugyenebben a betegségben szenvednek a tükör csinálók, a barométer és termométer készítőik, az aranyozók egy része, az ezüst lemezelők stb.

Foszfor betegség. A gyufagyárakban vagy vegyészeti gyárakban dolgozó munkásnép legveszedelmesebb ellensége. A munkások előbb halaványak és soványak lesznek és nemsokára az állapotuknak egy különleges megbetegedése jelentkezik. Fogfájással

kezdődik, a mely folytonosan terjed tovább és tovább, az orcák megdagadnak, a foghus gyuladákos lesz s a fogak kihullnak. A foghuson aztán lassan genyképződmények törnek keresztül-kasul, az összemart állkapocs egészen elpusztul, az orcák tönkremenek és ha a kimerült és lesorvadt beteg véletlenségből mégsem hal meg, rettenetesen eltorzult arczczal tengődik tovább az életben.

Humor.

)(Megette őket.

A hittérítőhöz betoppant egy vadember s arra kéri, hogy a szokásos ajándék elfogadása ellenében keresztelje meg a feleségét is.

— Nem keresztelhetlek meg — szólalt a pap — mert a keresztény tanítás és erkölcs ellenére többnejűségben élsz.

A benszülött eltávozott, de néhány nap mulva ismét visszatért.

— Keresztelj meg, jó ember, már csak egy nőm van!

— Hat a többivel mit csináltál?

— Megettem őket — felelte a benszülött hidegvérrel.

)(Leszoktatja.

Nagynéni: *Pistike* (hat éves.)!

Nagynéni: Jőjj ide *Pistikém*.

Pistike: Ha egy czukrot adsz, odamegyek!

Nagynéni: Nem kapsz többet . . .!

Pistike: Akkor nem megyek . . . Majd leszoktatlak én az önféjűségéről. . .

)(Jó konyha.

Régi férj: Nos, hogyan főz a feleséged?

Új férj: Eddig még csak hideg főlvágottat főzött.

)(A börzén.

Klein: Mit hallok? Azt mondom magának, hogyha nem lennének oly jó ismerősök, mindjárt pofon ütném. Hogy meri mondani, hogy én vagyok egy csaló?

Gross: Épen, mert jól ismerem.

)(Azok a vők.

Anyós: Nem akarják kiadni a fehérneműt a tisztítóból, mert elvesztetem a számot.

Vő: Tudja mit, mama, beadom magát a tisztítóba és elvesztem a számot.

)(Csak szabatosan.

— Én legjobban szeretem a jól jégbehűtött sört; hát az ön kedvencz itala micsoda?

— Az én kedvencz italom három liter bor.

)(Árulás.

Bandi panaszkodik az anyjának:

— Ha a papa nekem azt mondja, hogy rossz vagyok, megver, a nevelőkisasszonynak pedig tegnap azt mondta: „maga rossz”, és mégis megcsókolta.

Szellemszikrák.

- * Tudákos asszony — elszózott leves; mind a kettő élvezhetlen.
Spanyol közmondás.
- * A betű nem a szellem és a biblia nem a vallás.
Lessing.
- * Az a boldogság a legtartósabb, mely két boldogtalanságból van összekovácsolva.
Sudermann.
- * Az emberek az akarják, hogy megcsalják őket.
Renan.
- * Semmi sem oly szükséges, mint a felesleges.
Voltaire.

Különfélék.

? **Ne olvasson a munkás.** Gróf Zichy Nándorral, a klerikális pártvezér és duszgazdag főúrral meg néhány szerény munkás emberrel történt meg a következő eset. A gróf ur fővárosi lakását tapetáztatni kellett. A kárpitósmester három segédét bizta meg, hogy végezzék el a munkát. Kilencz órakor érkeztek meg a munkások a grófhöz, a ki „leereszkedő“ nyájassággal szóba elegyedett velük. Végül azt kérdezte, hogy milyen ujságokat olvasnak:

Első munkás: Én a „Kis ujságot“ olvasom.

Zichy Nándor: Ugy na-na. (Mosolyog és odafordul a másik munkáshoz.) Hát maga mit olvas?

Második munkás: Én a „Népolvasótárt“ járatom.

Zichy Nándor gróf. (Komoly arccal) Ne olvassa ön azt a lapot. Az egy elátkozottan gonosz ujság, nem ismer semmi tekintélyt. Gróf, vagy koldus, az neki mindegy. Egyenlőséget akar. Egy szóval veszedelmes ujság! A harmadik munkáshoz fordul. Hát ön mit olvas?

Harmadik munkás: Én nem olvasok soha semmit.

Zichy Nándor gróf. (Nagy örömmel megveregeti vállát). Ezt már szeretem. Maradjon csak meg ennél az elvénél. Ne olvasson soha semmit.

? **A kínai császár.** A kínai császár nem valami tekintélyes külsejű férfit benyomását teheti. Egy orosz államférfi, a ki küldöttséget vezetett a kínai császár elé, egy orosz lapban így írja le ő fenségét: „A trónon egy kis kínai ült, hosszú, lelógó fülekkel, nyitott szájjal és réveteg szemekkel. Ha testén nem lóg a sárkányokkal díszített köpeny és fején nincsen rajta a hosszú süveg, azt hitte volna az ember, hogy a munkától és a kicsapongásoktól összeaszott orosz fiu előtt áll.“ S egy ilyen hülye kormányozza korlátlan hatalommal a világ legnagyobb birodalmát, háromszázhatvan millió alattvalójának élete, vagy halála szemének egy pillantásától függ. Nem-e nevetséges ez? S Oroszországban,

a hol olyan szigorú a cenzúra, megtűrik, hogy az újságok ezt megírják. Vajjon nem félnek, hogy az orosz alattvalók is gondolkodni kezdenek és holmi közelfekvő eredményekre jutnak.

Világkrónika.

— Gyilkos szerető. Arnshainban (Németország) az odavaló malomtulajdonos fiának viszonya volt szüleinek cselédjével, a mely nem maradt következmények nélkül. A burzsoá csemete eltökélte tehát, hogy megöli a leányt. Felcsalta a szénapadlásra és ott felakasztotta. A gyilkost letartoztatták.

— A jámborság átka. A kárpfhami (Bajorország) pap megtiltotta hiveinek, hogy július 25-én vasárnap behordják a gabonát, mert délután imádkozni kell jó aratásért. A jámbor hívők hallgattak a papra. Másnap azután kiöntött a közeli folyó és egy szálíg elvitte az összes gabonakereszteket.

— Árviz. Budapest környékén, Ujpesten, Ó-Budán stb. fenyeget az árvizveszedelem. Az ország többi részeiből is árvizes jelentések érkeznek. Nagyobb volt a veszedelem Győrött, Pozsonyban, stb.

— Csendélet Szerbiában. A milanováci polgármestert világos nappal agyonütötték. — Zimony körül Kovács magyarországi marhakereskedő hulláját fogták ki.

— Tűzek Baranyában. Egyszerre négy helyütt pusztított tűz Baranyamegyében. Majsza határában, Nagy-Szokoly községben, Böleskén és Pécsent.

— Veszett kutya a gulya között. Königswarter báró csabacsüri uradalmában az egyik bundáskutya megveszett. 19 tinómarhát mart meg, melyeket le kellett bunkózni. Időközben 68 kutyát és 38 macskát sebzett meg, melyek mind a bunkósbot alatt pusztultak el.

— Halál a kerekek alatt. Balázs Lajos csongrádi kubikos Vörösvár közelében leesett kocsijáról. A kerekek halálra zúzták.

— Mire jó a zarándoklás. Fanzaso (Olaszország) nevű községben van egy „szent“ bucsujáró hely. Az utolsó vasárnap feltűnő sok asszony kereste fel a szentelt helyett, a mely Tyrol határán fekszik. A határőröknek feltűnt, hogy valamennyi asszony karján csecsemőt hord. Közelebb léptek és kiszült, hogy a csecsemők hatalmas „czukorsüvegek“. A jámbor nénék ugyanis úgy akarták a határon átesempészni a czukrot.

— A véletlen. Rittershausen, németországi városkában egy földbirtokos agyonlőtte a bokrok közt bujkáló vadászát azon hiszemben, hogy tolvajra sütötte fegyverét.

— Bikaviadalok. Carabanchal (Spanyolország) nevű városban bikaviadal volt, a melynél a nézők két pártra szakadtak. Mindegyik a maga bikáját védte. Ezen azután összevesztek. 6 ember súlyosan megsebesült.

— A meleg. Londonban rekkenő hőség volt a napokban, annyira, hogy még a bíróság előtt is ingujjban tárgyaltak.

— Világjáró kerékpáros. Jerome Murif nevű ember kerékpáron keresztül-kasul szelte Ausztráliát. A 3000 angol mérföld hosszú utat 10 hétnél kevesebb idő alatt tette meg.

— Óriáshal a tengeren. Skót lapokban olvassuk, hogy Midgly kapitány Newcastle (Uj-déli-Wales) közelében a tengeren négyszer akkora halat látott, mint a czápa, melynek uszósárnyai 20 láb hosszúak voltak és a szélesség 30–40 láb. A hal roppant gyorsasággal szelte a vizeket.

— Bolondok kedvtelése. A sok uri bolond közt olyan is van, a ki külföldi bélyegeket vásárol drága pénzen. Londonban egy ilyen bolond tizenötezer forintot fizetett a Mauritius nevű szigetről kelt ritka bélyegért.

— Orosz kolostorok. 1893-ban Oroszországban összesen 681 kolostor volt, ebből zárda 235. Ez a sok zárda és kolostor a vidéken van elszórva.

— Meggyilkolt miniszterelnök. Canovas, spanyol miniszterelnököt az elmúlt héten agyonlőtte egy anarchista. Elítéljük az ilyen gyilkosságot, bár meg kell adni, hogy a meggyilkolt miniszterelnök kezén sok száz ártatlan ember vére tapadt. Haláláig üldözte az anarchistákat.

— Az arató gép. Kaliforniában egy arató gépet találtak fel, a mely egy napon száz hold földet learat és 1500–1600 zsákot magától tölt meg. 8 ember kell a kiszolgálására.

— Hivatásának áldozata. A krakkói (Galiczia) pályaudvaron a mozdonyvezető leugrott sebesen robogó vonatáról, de oly szerencsétlenül, hogy a vonat kerekei alá jutott, a melyek szétromcsolták a testét.

— A füst ellensége. Hatting (Bajorország) város jegyzője lemondott állásáról azzal az indokolással, hogy nem bírja a füstöt. A tanácsüléseken tudniillik úgy füstölnek, mintha mindegyik tanácsos egy-egy kémény lenne.

— Németek és csehek. Brüxben (Csehország) németek és csehek összeverekedtek. A csehekben volt nagyobb a virtus, mert hat németet véresre vertek.

— Turisták sorsa. A gazdag embereknek a mulatsága a hegymászás. Elmennek a Svájcba és ott mászszák hetekig az égig nyuló hegyeket. Nem egy ott hagyja a fogát e különös mulatságért. Legutóbb a Borterats nevű hegyről zuhant le egy hegymászó a feneketlen mélységbe feleségének szemelättára. Ott pusztult.

— Vizbefult ujságíró. Kalocsán Spányi Miksa ujságíró a Dunában fürdött, midőn a megdagadt ár hirtelen elragadta és nyomtalanul eltűnt.

— Öngyilkos joghallgató. A városligeti Bethezda kávéház mögött lett öngyilkos egy joghallgató, kit eszméletlen állapotban, halántékából patakzó vértócsa közepette, találtak meg. A szerelem hajtotta a halálba.

Gazdaság.

A gabonaneműek mult heti árát a következő táblázat mutatja:

Gabonanem	Sulya amelyből 100 liter	Gabonaár készpénzben mtrm.-ként	
		kgr.	
Buza bántási	77—81	12 frt — krtól	12 frt 30 krig
„ tiszavidéki	77—81	11 „ 90 „	12 „ 25 „
„ pestvidéki	77—81	12 „ — „	12 „ 35 „
„ fehérmegyei	77—81	12 „ — „	12 „ 25 „
„ bácskai	77—81	11 „ 95 „	12 „ 30 „
Rozs I. rendű	76—78	8 „ 55 „	8 „ 65 „
„ II. „	76—	8 „ 50 „	8 „ 60 „
Árpa takarm.	70—72	6 „ 10 „	6 „ 70 „
„ égetni való	—	6 „ 80 „	7 „ 80 „
„ sörfőzésre	60—62	8 „ — „	10 „ — „
Zab, új	62—64	6 „ 30 „	6 „ 50 „
Tengeri bánt. O.	—	4 „ 95 „	5 „ 05 „
„ máshonnét	—	4 „ 85 „	4 „ 90 „
Repczekáposzta	—	12 „ 20 „	13 „ — „
Köles	—	— „ — „	— „ — „

Szerkesztői üzenetek.

N. János Rozsnyó. Kérjük két hetenként.

F. Gyula Budapest. A B. H.-nál a kereset minimuma a nappali szedők-nél 13 frt. Az éjjeli munkásoknál jelenleg heti 19—20 forintra rug. Sokan 25—30 forintot keresnek.

B. Imre Baróth. Rendben van.

H. Gyula Budapest. Magán levél ment.

Sch. M. Nagy-Kőrös. A számrejtvényeket alkalmilag közölni fogjuk.

M. Károly Kolozsvár. A kötelesség teljesítésnek nem ez a módja. Ha nehézségbe ütközünk, azért vagyunk férfiak, hogy azt leküzdjük.

K. István dr. Szatmár. A kért röpiratok elküldése iránt intézkedni fogunk.

H. István Debreczen. Az illető a 14 füzetért ha beküld 1 forintot, megkaphatja postán.

D. Imre Budapest. Szépen köszönjük, de mert nagyon könnyü, aligha használjuk fel.

Cs. B. Eger. Nyomban jelentkeztek és ne várja be a novembert. Katonáékkal nem jó tréfálni.

V. Imre Szentés. A „Tőke nyomorultjai“-hoz már elfogytak a bekötési táblák. Ha idejekorán értesít, megkapta volna ön is. Különbön készítettünk ujakat. Nemsokára készek lesznek.

K. M. Stuttgart. Szives fáradozásait hálásan köszönjük. Ki kell verni belőlük azt a bolondságot.

S. Vilma Trencsén. Bármennyire szeretnénk udvariasak lenni, de arra nem vállalkozhatunk, hogy megmagyarázzuk az ugorka-savanyítást. Ezt mi sem értjük.

D. Kálmán Budapest. Köszönjük a figyelmeztetést. Amugy is adtunk volna egy Lassalle számot.

Sz. Dániel, K. Béla, R. István, H. János, K. János, D. Károly Orosháza. Dicsérő szavaik igaz szivbeli gyönyörűségünkre szolgáltak. Az ígéretet tudomásul vesszük, de tartsák is be. Ne féljenek, mi a régiiek maradunk. Testvéri kézzszorítás.

Betűrejtvény.

X & & & B B B B
 B B B B

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt Robespierre beszédét; második jutalom gyanánt egy humoros magánjelenetet sorsolunk ki.

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 19. számában hozzuk.

Megfejtési határidő augusztus 27-e.

A Népolvasótár 15. számában közölt képrejtvény megfejtése:

Vak vagy oh szerelem!

Az első jutalmat nyerte: Schwartz Mór, Budapest, Vörösmarty-utca 15., I. 19. szám.

A második jutalmat nyerte: Hercznel István Debreczen, morgó-ut 625. szám.

A harmadik jutalmat nyerte: Klein Jenő Miskolcz, Felső-Szirma-utca 34. szám.

Helyesen megfejtették meg a következők:

Budapestről: Schwartz Mór, Weisz M. Miklós, Szemeréné Kész Rózsi, Stern Salamon, Ferenczy Gyula, Magyar Mariska, Fazekas Ferencz, Bannert János, Fleischmann Andor, Fleischmann Márton, Hosszu Mihály, Lédner Ármin, Bukovinszky Sándor, Bali Lajos, Gebei Sándor, Juhász István, Fábíán János, Dranetz Imre, Kanczler József, Breuer Fülöp, Schnadenberger Ferencz, Gombossy Béla, Varga Antal, Zeisler Vilmos, Herlinger Béla, Bogyó Mór, Pogonyi Gizella, Fischer Gyula, Petra József, Ciblik Adolf, Lausch Béla, Varju Károly, Halász Vilmos.

Vidékről: Weisz Antónia Lippa, Felber Ferencz Csongrád, Popper Zsigmond Albert-Irsa, Korbély Anna Csorna, Póvi Ferencz Jász-Apáthy, Szendi Miklós, Hercznel István Debreczen, Dundler Károly, Mayer Kálmán Arad, Leibovits Farkas Bécs, Váry Imre Szentes, Lohn Adolf Pápa, Klein Jenő Miskolcz, Égeső János, Szűcs István H.-M.-Vásárhely, Brüstzl Lajos Pécs, Bartha Ödön Maros-Vásárhely, Szekeres István Bács-Szent-Tamás, Bodó Imre Baróth.

SZERKES

Budapest, V

a hová

Rebelli
 Vilmos.) -
 barátja volt
 Áldomás. (Z
 - Világkr

Előf